

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ TÜRKİYE COĞRAFYASI ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ MÜDÜRÜ PROF.DR. ALİ ÖZÇAĞLAR'IN
IV. ULUSAL COĞRAFYA SEMPOZYUMUNU AÇIŞ KONUŞMASI**

*(Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Muzaffer Göker Salonu, 25 Mayıs 2006,
Saat:10.00)*

Fakültemizin 70. Üniversitemizin 60. kuruluş yıldönümü etkinlikleri kapsamında, bugün IV. Ulusal Coğrafya Sempozyumu için bir araya gelmenin mutluluğunu yaşamaktayız. Yüce önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün, "**Coğrafyayı ve coğrafyasını iyi bilen bir millet, şüphesiz ondan faydalanmasını ve onu korumasını da bilir.**" vecip sözü, coğrafya biliminin ve ülke coğrafyasının önemini açık bir şekilde vurgulamaktadır. Gelişmiş ülkeler, menfaatleri gereği önemli gördükleri ülkelerin, özellikle de kendi ülkelerinin coğrafyasını kendi bilim insanlarına bölgesel coğrafya kapsamında tüm yönleriyle araştırtmak için araştırma merkezleri veya enstitüleri kurarak bunlara özel bütçeler ayırmışlardır. Ülkemizde Türkiye'yi öne çıkararak coğrafyasını tüm ayrıntılarıyla araştıracak bir merkez veya enstitü bulunmadığı için, duyulan gereksinim üzerine 1988 yılında Ankara Üniversitesi bünyesinde ulusal stratejik amaçla "*Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi*" kurulmuş olup yapmakla yükümlü olduğu görevleri şu şekilde açıklanmıştır:

- a. *Türkiye Coğrafyası ile ilgili bilimsel araştırmalar ve incelemeler yapmak, araştırma sonuçlarını yayınlamak, Türkiye Coğrafyası konusunda araştırmacılar yetiştirilmesine katkıda bulunmak,*
- b. *Yurtiçi ve yurtdışında basılan kitap, dergi, atlas, harita ve benzeri yayımlarda Türk bütünlüğünü ve menfaatlerini zedeleyici ifadelerle mani olacak ve Türkiye Coğrafyasını tanıtabilecek bilimsel faaliyetlerde bulunmak,*
- c. *Yurtiçi ve yurtdışındaki üniversite enstitü merkez ve diğer ilgili kurumlarla işbirliği yapmak,*
- ç. *Türkiye Coğrafyası ile ilgili iç ve dış yayınları toplayarak referans kaynağı olabilecek bir kütüphane, film, fotoğraf, slayt ve benzeri belgelere dayalı arşiv ve dokümantasyon birimi kurmak,*
- d. *Türkiye Coğrafyası ve Türk Dünyası ile ilgili seminer, konferans vb. toplantılar düzenlemek, Türkiye'yi tanıtıcı bilimsel geziler yapmak,*
- e. *Türkiye Coğrafyası konularında araştırma yapmak isteyen bilim adamlarının projelerini desteklemek.*

Kuruluşundan bugüne ayrı bir mekânı, idari personeli ve bütçesi olmadan DTCF bünyesinde Coğrafya Bölümü'nün olanaklarını kullanarak faaliyetlerini sürdüren *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi*, yukarıdaki **a, c, d, e** şıklarındaki bilimsel etkinlikleri olanaklar ölçüsünde gerçekleştirilmeye çalışmış; ancak **b** ve **ç** şıklarında belirtilen görevleri mekân, idari personel ve bütçe olanaksızlığı yüzünden fazlaca yerine getirememiştir.

Güzel vatanımız Türkiye'nin coğrafyasını yerinde yapılan uygulamalı çalışmalarla tüm ayrıntılarıyla araştırmak, elde edilen tüm bilgileri ve sonuçları araştırmacıların, planlamacıların ve kamu oyunun bilgisine sunmak gibi önemli bir fonksiyonu olan *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi*'nin yurt içinde ve yurt dışında tanıtımının yapılması öncelikli görevlerimiz arasında yer almaktadır. Avrupa Birliği sürecinde ülke bütünündeki gereksinimler doğrultusunda hazırlanacak kalkınma planlarında ve stratejilerinde Türkiye'nin coğrafi yapısının coğrafi bilgi sistemleri kapsamında ele alınması zorunluluğu bulunmaktadır. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin pek çoğu, öncelikli olarak kendi ülkelerinin doğal ve beşeri kaynaklarını coğrafi kriterlere göre tespit etmektedirler. Yani, ülkelere ait coğrafi bilgilerin

tümüne bir sisteme bağlı olarak (coğrafi bilgi sistemleri) erişebilmektedirler. Bu bağlamda yapılan çalışmalar ancak *ülke coğrafyasına* veya *bölgesel coğrafyaya* verilen önemle gerçekleşebilmektedir. Dünyadaki pek çok ülke bunun için özel uğraşlar verirken, Türkiye'deki son gelişmeler maalesef olumsuz bir tablo sergilemektedir.

Coğrafya bilim sistematığı içinde önemli yeri olan "**Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalı**" ile özelden onun alt dalı durumundaki "**Türkiye Coğrafyası Anabilim Dalı**", bazı öğretim üyelerinin kişisel raporları doğrultusunda tamamen keyfi bir tutumla **Üniversiteler Arası Kurul** tarafından doçentlik başvuru alanı olmaktan çıkarılmıştır. Yapılan bu olumsuz düzenleme ile dünya ülkelerindeki mevcut işleyişin aksine akademik unvanla ilgili coğrafya uzmanlık alanları oldukça daraltılmıştır. Türkiye üniversitelerinin coğrafya bölümlerinde lisansüstü eğitim programlarında aktif olan 4 anabilim dalının (*Beşeri ve İktisadi Coğrafya, Bölgesel Coğrafya, Fiziki Coğrafya, Türkiye Coğrafyası*) tabandan kopuk olarak bilimsel sistematığın aksine daraltılarak doçentlikte "**Beşeri Coğrafya**" ve "**Fiziki Coğrafya**" şeklinde ikiye indirilmesiyle akademik yükselmelerde "**Bölgesel Coğrafya**" ile özelden kendi ülkemizi ilgilendiren "**Türkiye Coğrafyası**" na ağır bir darbe indirilmiştir.

Bu yanlışlığın düzeltilmesi için, üniversitelerin coğrafya bölümlerinde görev yapan tüm coğrafyacıların mesleklerinin gerektirdiği objektiflik adına daha duyarlı olmaları ve ilgili makamlar (YÖK ve ÜAK) nezdinde girişimlerde bulunmaları; bundan sonra YÖK ve ÜAK tarafından yapılacak düzenlemelerde ise, kişisel hırs ve öfkelerin bilimselliğe karıştırıldığı tek yönlü sübjektif raporların değil, bilimselliği olan geniş katılımlı objektif fikirlerin dikkate alınması gerekmektedir!

"**Türkiye Coğrafyası**"nın doçentlik alanı olmaktan çıkarılmasıyla birlikte doçentlik takdimi için Türkiye üzerine yapılan kapsamlı ve nitelikli coğrafi araştırmaların sayısı giderek azalmıştır. Bu boşluğu büyük ölçüde "Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi" çıkartmakta olduğu "**Coğrafi Bilimler Dergisi**" ve düzenlediği sempozyum, konferans gibi diğer bilimsel etkinlikler ile doldurmaya çalışmaktadır.

Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi tarafından şimdiye kadar üç ulusal nitelikli coğrafya sempozyumu düzenlenmiştir:

- I. Sempozyum: 29 Nisan – 01 Mayıs 1991 tarihlerinde
"Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi I. Sempozyumu"
- II. Sempozyum: 06-08 Nisan 1994 tarihlerinde
"Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi II. Sempozyumu"
- III. Sempozyum: 15-19 Nisan 1996 tarihlerinde
"Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi III. Sempozyumu"
Konusu: "**21. Yüzyıla Doğru Türkiye**"

"**Avrupa Birliği Sürecindeki Türkiye'de Bölgesel Farklılıklar**" konulu **IV. Ulusal Coğrafya Sempozyumu** ise, 25-26 Mayıs 2006 tarihlerinde Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde düzenlenmiş bir bilimsel etkinlik olup:

- *Avrupa Birliği'ne katılmak için büyük gayretler sergileyen ve bu bağlamda başlatılan müzakere sürecinde önemli sınavlar geçirecek ülkemizin coğrafyasının farklı yaklaşımlarla ortaya çıkartılan bölge sistematiikleri üzerinde ne kadar etkili olduğunun ortaya çıkarılması,*
- *1941 yılında belirlenmiş coğrafi bölgelerin fonksiyonu ve günümüzdeki kullanım alanlarının tespiti,*
- *Devlet kuruluşları tarafından belirlenen idari hizmet bölgelerinin, planlamaya yönelik fonksiyon bölgelerinin birbirleriyle olan uyumsuzlukları ve yarattıkları sorunlar,*
- *Türkiye'de doğal, sosyo-ekonomik ve kültürel yapının bölgesel dağılımda gösterdikleri farklılıklar,*

- *Türkiye'deki karmaşık bölge çeşitliliğinin yarattığı sorunlar ve çözüm yolları bu sempozyumun temel amacını oluşturmaktadır.*

Yukarıda belirtilen amaçlar doğrultusunda iki gün boyunca MUZAFFER GÖKER ve PİRİ REİS salonlarında toplam 34 bildiri sunulacak ve tartışılacaktır. Öncelikle bu sempozyumun gerçekleşmesi için gerekli olan her türlü yardım ve desteği sağlayan Ankara Üniversitesi Rektörlüğü ile Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dekanlığı'na sonsuz şükranlarımızı sunarız. Ayrıca, coğrafya bilimine ve Türkiye Coğrafyasına uzun süre hizmet eden değerli hocalarımıza; uzmanlık alanlarına göre bildiri özetlerini değerlendiren bilimsel danışma kurulu üyelerine; sempozyumun mimarı ve işçisi olan düzenleme komitesi üyelerine; oturumları yönetecek olan oturum başkanları ile yardımcılarına teşekkür eder, bu sempozyumdan verimli sonuçlar elde edilmesi dileğiyle hepinizi en derin saygılarımla selamlarım.

Prof. Dr. Ali ÖZÇAĞLAR
Merkez Müdürü

